

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 7C/366/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8515204480
Dátum vydania rozhodnutia: 08. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Vladimír Gurka
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2017:8515204480.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Stará Ľubovňa sudcom Mgr. Vladimírom Gurkom v právnej veci žalobcu: L. Y., nar. XX.XX.XXXX, C. XXX/XX, K., pr. zast. JUDr. Gáborom Szárazom, advokátom, Garbiarska 20, Stará Ľubovňa proti žalovaným: 1/ Slovenská republika, zast. Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, Pribinova 2, 812 85 Bratislava a 2/ Slovenská republika, zast. Generálnou prokuratúrou Slovenskej republiky, Štúrová 2, 812 85 Bratislava v konaní o zaplatenie 389,74 eur s prísl., takto

rozhodol:

I. Žalovaná v 2. rade je p o v i n n á zaplatiť žalobcovi sumu vo výške 360,35 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % od 9.9.2015 do zaplatenia, to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. Voči žalovanej v 1. rade súd žalobu z a m i e t a.

III. Žalovaná v 2. rade je p o v i n n á nahradiť žalobcovi 84,92 % trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

IV. Žalobca je p o v i n n ý nahradiť žalovanej v 1. rade 100 % trov konania, o ktorej výške bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa podanou žalobou domáhal voči žalovanej Slovenskej republike, zastúpenej Ministerstvom vnútra SR (ďalej SR, zast. MV SR) a Slovenskej republike, zastúpenej Generálnou prokuratúrou SR (ďalej SR, zast. GP SR) zaplatenia žalovanej sumy s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % od 9.9.2015 do zaplatenia z titulu náhrady škody spôsobenej orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci, ako aj náhrady trov konania, všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

2. Žalobu odôvodnil tým, že dňa 15.5.2013 príslušník Obvodného oddelenia PZ v Ľubotíne uznesením ČVS: ORP-380/LU-SL-2012 začal trestné stíhanie a súčasne vzniesol obvinenie voči nemu pre prečin pytliactva podľa § 310 ods. 1 Trestného zákona. Proti uvedenému uzneseniu podal sťažnosť, ktorú Okresná prokuratúra zamietla. Dňa 30.10.2013 podal prokurátor obžalobu na žalobcu pre prečin pytliactva. Dňa 28.2.2014 vyhlásil Okresný súd Stará Ľubovňa rozsudok č.k. 1T/30/2013-133, ktorým ho spod obžaloby oslobodil v zmysle § 285 písm. a) Trestného poriadku. Proti tomuto rozsudku podal prokurátor odvolanie. Krajský súd v Prešove vydal dňa 26.3.2015 uznesenie č.k. 9To/8/2015, ktorým odvolanie prokurátora zamietol, na základe čoho rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol právoplatnosť dňa 26.3.2013. Žalobcovi vyššie popísaným postupom orgánov verejnej moci vznikla škoda pozostávajúca z trov obhajoby vo výške 389,74 eur, ktoré svojmu obhajcovi vyplatil dňa 17.4.2015. Vzhľadom na tieto skutočnosti a s poukazom na § 3 ods. 1, § 17 ods. 1, § 18 ods. 1 a 3 zák. č. 514/20013 Z.z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci požiadal prostredníctvom právneho zástupcu žiadosťami zo dňa 21.5.2015 Ministerstvo vnútra SR (MV SR), Ministerstvo spravodlivosti SR (MS SR) a Generálnu prokuratúru (GP SR) o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody

spôsobenej orgánom verejnej moci z titulu náhrady trov obhajoby v uvedenom trestnom konaní. Dňa 10.6.2015 mu bolo doručené oznámenie MV SR, ktorým mu oznámil, že jeho žiadosť postupuje GP SR ako príslušnému orgánu na prerokovanie nároku na náhradu škody. Dňa 8.7.2015 mu bolo doručené oznámenie MS SR, ktorým mu oznámil, že príslušným orgánom na prerokovanie nároku na náhradu škody je GP SR s poukazom na § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 514/2003 Z.z. Dňa 7.9.2015 mu bolo doručené oznámenie GP SR, v ktorom konštatovala, že v čase vznesenia obvinenia bolo na základe vykonaného dokazovania preukázané, že sa skutok stal a odlišné vyhodnotenie výsledkov vykonaného dokazovania nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie. Svoj nárok považoval za dôvodný s poukazom na ustálenú judikatúru slovenských súdov, ktorá ustálila, že ten, proti komu bolo trestné stíhanie zastavené alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má nárok na náhradu škody spôsobenej vznesením uznesenia o vznesení obvinenia. Jedným z predpokladov zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie je v zmysle § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. jeho zrušenie. Ustálená súdna prax však vychádza z toho, že v prípade oslobodenia spod obžaloby ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím. Pri interpretácii § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nemožno vychádzať len z jazykového výkladu, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Pri teleologickom, ústavne konformnom, výklade je potrebné podmienky nároku na náhradu škody vykladať extenzívne a pri oslobodení spod obžaloby z dôvodu, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným, je potrebné vychádzať z toho, že oslobodenie spod obžaloby má rovnaké dôsledky ako zrušenie rozhodnutia o začatí trestného stíhania. Slovenskú republiku zastúpenú dvoma orgánmi žaloval z opatrnosti s poukazom na názor vyslovený v rozsudku NS SR sp. zn. 3Cdo/194/2010.

3. Žalobca k žalobe na preukázanie svojich tvrdení pripojil sťažnosť voči uzneseniu o vznesení obvinenia zo dňa 14.9.2013, uznesenie Obvodného oddelenia PZ v Ľubotíne sp. zn. ORP-380/LU-SL-2012 zo dňa 15.5.2012, obžalobu zo dňa 30.10.2013, rozsudok Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 1T/30/2013-133 zo dňa 28.2.2014, odvolanie Okresnej prokuratúry v Starej Ľubovni voči uvedenému rozsudku zo dňa 23.2.2015, vyjadrenie obhajcu žalobcu k odvolaniu prokurátora zo dňa 27.2.2015, uznesenie Krajského súdu Prešov č.k. 9To/8/2015-160 zo dňa 26.3.2015, faktúru č. 150025 zo dňa 16.4.2015, vyčíslenie trov obhajoby zo dňa 31.3.2015, veľký technický preukaz vozidla obhajcu žalobcu a doklad o cene PHM, opatrenie MPSVaR SR č. 632/2008 Z.z., výpis z účtu žalobcu, žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 21.5.2015 adresované MV SR, MS SR a GP SR s doručenkami o ich prevzatí uvedenými orgánmi, odpovede týchto orgánov a rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/1994/2010.

4. Žalovaná SR, zast. MV SR sa vo svojom vyjadrení žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Namietala označenie žalovaných vzhľadom na to, že SR je ako žalovaná označená dvakrát, ale v konaní môže vystupovať v konaní iba jedenkrát, nemôže tvoriť sama so sebou spoločenstvo účastníkov, resp. nemôže tvoriť napr. dlžnícku solidaritu. Ďalej namietala, že orgánom konajúcim v mene SR je GP SR s poukazom na § 4 písm. b) a f) zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.1.2013 a s prihladnutím na to, že Slovenská republika zastúpená MV SR zodpovedá za škodu iba pri kumulácii podmienok upravených v § 4 ods. 1 písm. b) zák. č. 514/2003 Z.z., čo nebolo splnené. V tomto smere poukázal aj na rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/289/2014 zo dňa 14.10.2015. Ďalej namietal nedostatok predpokladov na vznik zodpovednosti za škodu. Popísal postup policajta pri prijatí trestného oznámenia, ktoré posudzuje z formálneho hľadiska. Keďže v danom prípade bol žalobca označený za páchatel'a trestného činu, uznesenie o vznesení obvinenia považoval za správne. Nestotožnil sa s názorom, že ak sa trestné konanie neskončí odsúdením obvineného, je potrebné uznesenie o vznesení obvinenia považovať za nezákonný zásah voči žalobcovi. Zákonnosť, resp. nezákonnosť uznesenia o vznesení obvinenia je potrebné posudzovať vždy individuálne a s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu. Takisto namietal výšku náhrady škody, a to jednak preto, že v zmysle § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. patrí škoda len za tarifnú odmenu obhajcu, teda nie aj cestovné či náhrada za stratu času a jednak preto, že trovy obhajcu žalobcu v trestnom konaní boli vypočítané nesprávne, keďže výška tarifnej odmeny mala byť v zmysle § 1 ods. 4 vyhl. č. 655/2004 Z.z. vypočítaná zo základu 4 roky pred vykonaním úkonu.

5. Žalovaná SR, zast. GP SR sa vo svojom vyjadrení žiadala žalobu v celom rozsahu zamietnuť. Namietala, že GP SR nie je príslušná konať v mene štátu, pričom citovala z § 4 zák. č. 514/2003 Z.z. Ďalej poukázala na skutočnosť, že uznesenie o vznesení obvinenia voči žalobcovi nebolo zrušené a už vôbec nie príslušným orgánom. Poukázala pritom na podmienku upravenú v § 6 ods. 1 cit. zákona. Žalobca nevyužil postup podľa § 363 Tr. poriadku. Ďalej uviedla, že skutočnosť, že súd žalobcu oslobodil

spod obžaloby, nespôsobuje spätne nezákonnosť rozhodnutí orgánov prípravného konania. Poukázala pritom na názor vyslovený v náleze ÚS SR sp. zn. II. US 163/2013. V tomto smere uviedla, že úlohou prípravného konania je vykonanie dokazovania, ktoré povedie k potvrdeniu alebo vyvráteniu pôvodného podozrenia zo spáchania konkrétneho skutku kvalifikovaného ako určitý trestný čin. Na vznesenie obvinenia postačuje určitá vyššia miera pravdepodobnosti, že skutku, napĺňajúceho znaky skutkovej podstaty trestného činu, sa dopustila konkrétna osoba. V tomto štádiu nemožno požadovať úplnú istotu. Ani na podanie obžaloby zákon nevyžaduje istotu o vine. Istota sa vyžaduje až pre rozhodnutie súdu o podanej obžalobe. Bez prípravného konania by však nebolo ani súdne konanie. Obvykle pritom existujú dve skupiny dôkazov, a to dôkazy, ktoré svedčia o vine obžalovaného a dôkazy, o ktoré sa opiera obhajoba obvineného. Ak sú dôkazy aj v prospech aj neprospech obvineného, prokurátor má podať obžalobu a tým umožniť uskutočnenie súdneho konania, v ktorom sa uplatňujú zásady verejnosti, bezprostrednosti a kontradiktórnosti. Ďalej vyslovila názor, že orgány prípravného konania postupovali so všetkou starostlivosťou a zodpovedne. Poukázala na možnosti úkonov súdu v zmysle § 241 Tr. poriadku, ktoré súd nevykonal, z čoho vyvodila, že súd si plne osvojil výsledky prípravného konania. Taktiež uviedla, že je potrebné vziať do úvahy, že súd oslobodil obžalovaného v súlade so zásadou in dubio pro reo a odlišné vyhodnotenie vykonaného dokazovania nemožno považovať za nezákonné rozhodnutie v zmysle § 3 ods. 1 písm. a) zákona 514/2003 Z.z. Poukázala aj na to, že danom prípade nešlo o prípad povinnej obhajoby, preto trov zvoleného obhajcu by v zmysle § 553 ods. 1 Tr. poriadku mal znášať žalobca. Nestotožnila sa s názormi niektorých súdov, že pri oslobodení spod obžaloby je potrebné vychádzať z toho, že trestné stíhanie nemalo byť začaté. Tieto názory považoval za nelogické a popierajúce zmysel a logiku trestného konania. Rozhodnutia prípravného konania preto nemožno považovať za nezákonné a potom nie je splnená ani podmienka na vznik zodpovednosti za škodu v zmysle cit. zákona. Priznanie nároku na náhradu škody by podľa nej bolo v rozpore s dobrými mravmi. Na záver svojho vyjadrenia z opatrnosti namietala výšku požadovanej náhrady škody, pretože predložené vyčíslenie trov nie je v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a výšku požadovaných úrokov z omeškania. Navrhla pripojiť spis OS Stará Ľubovňa sp. zn. 1T/30/2013 a spisové materiály z MV SR, MS SR a GP SR.

6. Žalobca v reakcii na vyjadrenia žalovaných vzal čiastočne žalobu späť v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 29,39 eur akceptujúc námietky zle vyčíslených trov obhajoby (základ pre výpočet odmeny 4 roky spätne) a požadoval zaplatenie sumy 360,35 eur s úrokom z omeškania vo výške 5,05 % ročne z tejto sumy od 9.9.2015 do zaplatenia. Nestotožnil sa s námietkami žalovaných a trval na podanej žalobe v spojení s jej čiastočným späťvzatím. K vyjadreniu priložil opravené vyčíslenie trov obhajoby zo dňa 21.3.2016.

7. Uznesením č.k. 7C/366/2015-78 zo dňa 30.3.2016 súd konanie zastavil v časti istiny prevyšujúcej sumu 360,35 eur a v časti požadovaného úroku z omeškania prevyšujúceho úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne zo sumy 360,35 eur od 9.9.2015 do zaplatenia.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktoré sa nedostavil žalobca, ktorého neúčast' ospravedlnil jeho právny zástupca s tým, že žalobca súhlasí s prejednaním veci v jeho neprítomnosti. Súd preto prejednal vec aj v neprítomnosti žalobcu.

9. Zástupcovia žalobcu a žalovaných na pojednávaní trvali na svojich písomných vyjadreniach. Právny zástupca žalobcu opakovane uviedol, že len z opatrnosti žaloval SR zastúpenú dvoma orgánmi, ale ani vyslovení predbežného právneho názoru súdu nevykonal žiaden úkon, ktorý by disponoval žalobou vo vzťahu k niektorému zo žalovaných.

10. Súd sa oboznámil so skutkovými tvrdeniami strán sporu a na základe vykonaného dokazovania listinnými dôkazmi predloženými žalobcom sporu ako sú uvedené vyššie, trestným spisom tunajšieho súdu sp. zn. 1T/30/2013, spisovými materiálmi MV SR a MS SR týkajúcimi sa prerokovania žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zistil, že skutkový stav zodpovedá stavu, ako ho popísal žalobca v žalobe s tým, že žiadosti žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody boli všetkým dotknutým orgánom doručené dňa 25.5.2015. Tento medzi stranami sporu ani nebol sporný. Súd nevykonal dokazovanie spisom GP SR, keďže po konzultácii so stranami sporu na pojednávaní súd zistil, že tento bol žiadaný predovšetkým z dôvodu preukázania doručenia odpovede GP SR žalobcovi, pričom bolo zistené, že odpoveď GP SR bola právnomu zástupcovi žalobcu doručená dňa 7.9.2015, čo nakoniec potvrdil aj zástupca GP SR. Navyiac tento spis žiadala zabezpečiť GP SR,

ktorá ho má k dispozícii, teda bola povinná ho zabezpečiť sama, keďže strany sporu sú zodpovedné za označenie a predloženie dôkazov.

11. Súd po zhodnotení vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žaloba je v časti, ktorá ostala predmetom sporu po čiastočnom zastavení konania, dôvodná.

12. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zák. č. 514/2003 Z.z. účinného od 1.1.2013 (ďalej len zák. č. 514/2003 Z.z.) štát zodpovedá za podmienok ustanovených týmto zákonom za škodu, ktorá bola spôsobená orgánmi verejnej moci, okrem tretej časti toho zákona, pri výkone verejnej moci nezákonným rozhodnutím.

13. Podľa § 3 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. zodpovednosti podľa odseku 1 sa nemožno zbaviť.

14. Podľa § 4 ods. 1 písm. b) a f) zák. č. 514/2003 Z.z. vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1 koná v mene štátu

b) Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ak v trestnom konaní škodu spôsobil vyšetrovateľ alebo poverený orgán Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru a prokurátor nezamietol sťažnosť proti uzneseniu vyšetrovateľa Policajného zboru alebo povereného príslušníka Policajného zboru a nepodal v trestnej veci obžalobu príslušnému súdu alebo vyšetrovateľ Policajného zboru alebo poverený príslušník Policajného zboru nekonal na základe záväzného pokynu prokurátora.

f) Generálna prokuratúra Slovenskej republiky, ak škodu spôsobil štátny orgán podľa osobitného predpisu, v občianskom súdnom konaní, v trestnom konaní alebo správnom konaní.

15. Podľa § 5 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

16. Podľa § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

17. Podľa § 6 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Splnenie tejto podmienky sa nevyžaduje, ak ide o prípady hodné osobitného zreteľa.

18. Podľa § 6 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

19. Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím, nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

20. Podľa § 15 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z.z. ak bola žiadosť podaná na nepríslušnom orgáne, je tento orgán povinný bezodkladne ju postúpiť príslušnému orgánu a upovedomiť o tom poškodeného. Účinky podania žiadosti zostávajú zachované.

21. Podľa § 17 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. uhrádza sa skutočná škoda a ušlý zisk, ak osobitný predpis neustanovuje inak.

22. Podľa § 18 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z. náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie alebo rozhodnutie o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutie o väzbe, zatknutí a inom pozbavení osobnej slobody alebo vykonané zadržanie a v konaní, v ktorom bolo rozhodnutie zrušené alebo bolo trestné stíhanie zastavené, alebo v ktorom bola vec postúpená inému orgánu.

23. Podľa § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. súčasťou trov konania sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie, ktorá sa určí ako tarifná odmena advokáta. Súčasťou trov konania nie sú náklady na predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody pred príslušným orgánom.

24. Podľa § 517 ods. 1 veta prvá veta Občianskeho zákonníka, dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní.

25. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

26. Podľa § 3 ods. 1 nariadenia vlády SR č.87/1995 Z.z. účinného do 1.2.2013, výška úrokov z omeškania je o 5 percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

27. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je existencia nezákonného rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím.

28. Zodpovednosť štátu je (až na prípady hodné osobitného zreteľa) podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov, smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu. Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti. Jedným z predpokladov zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je teda preukázaná nezákonnosť rozhodnutia, ktorá viedla ku vzniku škody. Podľa cit. § 6 ods. 1, 2 zákona č. 514/2003 Z.z. je možné nárok uplatniť iba ak bolo príslušné rozhodnutie zrušené alebo zmenené. Zákonosť rozhodnutia o vznesení obvinenia nie je možné riešiť v konaní o náhrade škody, za ktorú má zodpovedať štát, ako predbežnú otázku. Uznesenie o vznesení obvinenia je predbežne vykonateľné, preto v súvislosti s ním prichádza do úvahy použiť ustanovenia § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., podľa ktorého ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Podľa § 6 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z., právo podľa odseku 1 možno priznať iba vtedy, ak poškodený podal proti nezákonnému rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov. Žalobca bol spod obžaloby oslobodený z dôvodu, že nebolo dokázané, že sa stal skutok, pre ktorý je obžalovaný stíhaný. Uznesenie o vznesení obvinenia nebolo zrušené. V tomto smere je potrebné zdôrazniť, že žalobca v trestnom konaní podal riadne a včas sťažnosť proti uzneseniu o vznesení obvinenia, ktorá ako riadny opravný prostriedok bola príslušným prokurátorom zamietnutá, a teda dotknuté uznesenie nadobudlo právoplatnosť.

29. Inštitút nezákonnosti sa v konaní o náhradu škody teda neskúma v intenciách rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní a súdu v medziach ustanovení Trestného zákona a Trestného poriadku, ale v rozsahu ustanovenom zákonom č. 514/2003 Z.z., a to vychádzajúc zo zmyslu a účelu uvedeného zákona, ktorým je, aby každá majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odstránená. Fundamentálnym predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú právoplatným nezákonným rozhodnutím orgánu verejnej moci je podľa § 6 ods. 1, ods. 2 zákona č. 514/2003 Z.z. jeho zrušenie alebo zmena pre nezákonnosť príslušným orgánom, ak súčasne poškodený podal proti takémuto rozhodnutiu riadny opravný prostriedok podľa osobitných predpisov a nejde o prípad hodný osobitného zreteľa. Pre správnu interpretáciu uvedeného ustanovenia v časti zrušenia, resp. zmeny nezákonného rozhodnutia je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Zmyslu a účelu tohto ustanovenia zodpovedá výklad (vychádzajúc z pomerne ustálenej judikatúry slovenských súdov), podľa ktorého rovnaké dôsledky ako zrušenie, resp. zmena nezákonného

rozhodnutia má tiež rozhodnutie o oslobodení spod obžaloby. V uvedenom prípade právoplatnosťou oslobodzujúceho rozsudku trestné konanie skončilo, čo znamená, že v konaní pred súdom sa spáchanie trestného činu nepotvrdilo a zakladá to nezákonnosť rozhodnutia o vznesení obvinenia, ktorého dôsledkom následne bolo samotné podanie obžaloby. Je potrebné vziať na zreteľ aj skutočnosť, že po oslobodení spod obžaloby už neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, pretože je to z hľadiska trestného konania bezpredmetné. Aj keď zákon č. 514/2003 Z.z. neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, judikatúra súdov dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to úpravy zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím (porovnaj napr. uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 4Cdo 183/2009). Skutočnosť, že nedošlo ku zrušeniu rozhodnutia, ktorým sa vznieslo obvinenie konkrétnej osobe, na to nič nemení. Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v takýchto prípadoch neviaže na (ne)správnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania (porovnaj napr. rozhodnutie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8Co 3/2010). Pre posúdenie nezákonnosti rozhodnutia, resp. postupu orgánu činného v trestnom konaní nie je rozhodujúce, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo (porovnaj rozhodnutie ÚS SR sp. zn. I. ÚS 320/2016). Aj keď sa teda nezákonnosť rozhodnutia nemusí prejavíť na začiatku trestného stíhania, prípadne v čase podania obžaloby, ale môže byť zistená a konštatovaná až v konečnom rozhodnutí v konaní pred súdom, ani uvedená skutočnosť štát nezabavuje zodpovednosti za škodu, ktorá v dôsledku takéhoto zistenia (napr. oslobodzujúcim rozsudkom) dotknutému subjektu vznikla v podobe jeho nákladov a trov konania a ktorá sa v takom prípade primárne odvíja od rozhodnutia, počnúc ktorým bolo trestné stíhanie vedené voči konkrétnej osobe, t.j. od uznesenia o vznesení obvinenia.

30. Od týchto právnych záverov súd nevidí dôvod odkloniť sa ani s poukazom na nález ÚS SR sp. zn. II. ÚS 163/13, na ktorý poukázala GP SR. Prípadoz posudzovaný ÚS SR nebol skutkovo totožný s vecou riešenou v tomto konaní, keďže v konaní pred ÚS SR išlo o prípad, keď vyšetrovateľ zastavil trestné stíhanie z dôvodu, že skutok nie je trestným činom. Predmetom posudzovania však bola otázka premlčania nároku na náhradu škody voči štátu, konkrétne plynutie objektívnej premlčacej lehoty. ÚS SR len okrajovo v jednom odseku uviedol, že uznesenie o vznesení obvinenia nemožno považovať za nezákonné, ak sa neskôr pravdepodobnosť o spáchaní určitého skutku nepotvrdila. ÚS SR následne poukázal na to, že legálnym prostriedkom, ako rozptýliť zákonnosť dôvodov, na ktorých je obvinenie postavené, je podanie sťažnosti proti nemu. V prípade riešenom ÚS SR bolo na základe podanej sťažnosti proti vzneseniu obvinenia trestné stíhanie zastavené. V prípade riešenom tunajším súdom však sťažnosť žalobcu bola zamietnutá, teda nejde o identické prípady. Navyiac súd poukazuje na iné rozhodnutie ÚS SR, a to sp. zn. I. ÚS 320/2016, v ktorom sa ÚS SR priklonil k právnym záverom uvedeným v predošlom odseku.

31. Žalobca, ktorý bol v danom prípade spod príslušnej obžaloby oslobodený, a teda je nutné na neho hľadieť ako na nevinného, nesie materiálne dôsledky trestného konania vedeného voči nemu na podklade vyššie uvedeného uznesenia o vznesení obvinenia, a to napriek tomu, že toto rozhodnutie sa v konečnom dôsledku ukázalo ako nesprávne. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že v súvislosti s trestným konaním, ktoré skončilo právoplatným oslobodením žalobcu spod obžaloby v celom rozsahu, vznikla žalobcovi škoda pozostávajúca z trov konania, ktoré musel uhradiť svojmu obhajcovi, ktorého si v danom konaní zvolil.

32. Ak v súvislosti s rozhodnutím orgánu činného v trestnom konaní fyzická osoba vynaložila náklady na trovy obhajoby smerujúce k odstráneniu nežiaducich právnych dôsledkov na obvineného (žalobcu), štát zodpovedá za takto vzniknutú škodu podľa § 3 ods. 1 písmeno a) zák. č. 514/2003 Z. z., a to bez ohľadu na skutočnosť, či v trestnom konaní bol obvinenému obhajca ustanovený alebo či si ho zvolil sám. Tejtó zodpovednosti sa štát nemôže zbaviť. Je ústavne zaručeným právom každého mať právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy od začiatku konania, a to za podmienok ustanovených zákonom (Ústava SR, čl. 47 ods. 2, Listina základný práv a slobôd čl. 37 ods.2). V súlade s § 34 ods. 1 tretia veta Trestného poriadku, obvinený má právo zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním aj počas úkonov vykonávaných orgánom činným v trestnom konaní alebo súdom, pričom nie je rozhodujúce, v ktorom štádiu trestného konania si obvinený obhajcu zvolí.

33. Z vyššie uvedených skutočností je zrejmy vznik škody na strane žalobcu v súvislosti s jeho trestným stíhaním, ktoré bolo vedené voči nemu a skončené Okresným súdom Stará Ľubovňa, nezákonnosť rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní, na základe ktorého bolo toto trestné konanie voči žalobcovi vedené, ako aj príčinná súvislosť medzi uvedeným rozhodnutím a vznikom škody na strane žalobcu.

34. Ministerstvo vnútra SR namietalo označenie strán sporu na strane žalovaného, keď Slovenská republika bola uvedená v žalobe ako žalovaná dvakrát. Je pravdou, že v žalobe je SR takto označená. Z obsahu a petitu žaloby je však zrejme, že žalobca sa domáha nároku na náhradu škody voči štátu, pričom požaduje túto škodu od štátu zastúpeného buď jedným alebo druhým orgánom, ktoré označil ako orgány konajúce v mene štátu. V danom prípade teda nejde o spoločensvo na strane žalovaného, ale k tomuto označeniu dospel žalobca z dôvodu rôznych orgánov, ktoré môžu za štát konať vo veciach nárokov na náhradu škody spôsobenej orgánmi verejnej moci. Súd preto nevyzýval žalobu na odstránenie označenia na strane žalovaných. Následkom tohto označenia bolo potom zamietnutie žaloby voči štátu zastúpeného orgánom, ktorý nie je oprávnený konať za štát, a to aj s prihliadnutím na potrebu vyriešenia nároku na náhradu trov konania tohto orgánu.

35. Oba orgány označené ako orgány konajúce za štát namietali, že nie sú oprávnené konať za štát. Podľa názoru MV SR je oprávneným orgánom GP SR. GP SR neuviedla žiaden orgán, ktorý by mal byť oprávnený, iba citovala z § 4 zák. č. 514/2003 Z.z. Žalobca z opatrnosti označil ako žalovaného dvakrát Slovenskú republiku, a to raz zastúpenú MV SR a raz GP SR.

36. Je pravdou, že v praxi vznikali problémy s posúdením, ktorý orgán má konať za štát v prípadoch uplatnených nárokov na náhradu škody podľa zákona č. 514/2003 Z.z. Uvedenú problematiku riešil NS SR v rozhodnutí 3Cdo/194/2010, pričom dospel k záveru, že v prípravnom konaní vykonávajú svoju pôsobnosť tak vyšetrovateľ PZ, ako aj prokurátor, preto za škodu spôsobenú v tomto štádiu trestného konania prichádza do úvahy ako orgán konajúci v mene štátu tak MV SR, ako aj GP SR. Z hľadiska určenia, ktorý z týchto orgánov má konať v mene štátu je rozhodujúce, na ktorom z nich bola podaná žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a ak bola žiadosť podaná na oboch orgánoch, je príslušným ten z nich, ktorý začal konať ako prvý.

37. S účinnosťou od 1.1.2013 došlo k zmene zákona č. 514/2003 Z.z., okrem iného aj § 4, ktorá spočívala v spresnení podmienok, za ktorých pri škode spôsobenej v trestnom konaní zodpovedá MV SR. Uvedená zmena reagovala práve na interpretačné ťažkosti pri aplikácii tohto ustanovenia. Vychádzajúc z podmienok upravených v § 4 ods. 1 písm. b) zák. č. 514/2013 Z.z. súd dospel k záveru, že orgánom príslušným konať za štát nie je v danom prípade MV SR, pretože žalobcom podanú sťažnosť prokurátor Okresnej prokuratúry v Starej Ľubovni zamietol ako nedôvodnú a následne prokurátor Okresnej prokuratúry v Starej Ľubovni podal na Okresný súd Stará Ľubovňa obžalobu na žalobcu. Keďže škoda vznikla v trestnom konaní a nie sú splnené podmienky na to, aby za štát konalo MV SR, je orgánom príslušným konať v mene štátu GP SR v zmysle § 4 ods. 1 písm. f) zák. č. 514/2013 Z.z. Navyiac táto ako prvá vecne vybavila žiadosť žalobcu o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, keďže MV SR, ako aj MS SR iba oznámili žalobcovi, že jeho žiadosť postupujú GP SR, čo súd nepovažuje za konanie vo veci prerokovania nároku na náhradu škody.

38. Žalobca pred podaním žaloby splnil podmienky predbežného prerokovania nároku na náhradu škody v zmysle § 15 ods. 1 a § 17 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z.z., a je preukázané, že jeho nároky na náhradu škody doposiaľ neboli ani čiastočne uspokojené, preto sa so svojimi nárokmi oprávnene obrátil na súd.

39. Vzhľadom na vyššie uvedené závery súdu, pristúpil súd následne k preskúmaniu oprávnenosti žalobcom uplatneného nároku čo do jeho výšky, pričom dospel k záveru, že v tomto smere je podaná žaloba dôvodná.

40. Náhrada škody pozostávajúca z trov právneho zastúpenia žalobcu v dotknutom trestnom konaní, t.j. trov jeho obhajcu, bola po opravenom vyčíslení trov a následnom čiastočnom späťvzatí žaloby požadovaná vo výške 360,35 eur. Trovy svojho obhajcu žalobca dňa 17.4.2015 skutočne zaplatil.

41. Právny zástupca žalobcu pri prvom vyčíslení trov obhajoby vychádzal z toho, že základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby predstavovala v zmysle § 1 ods. 3 a § 12 ods. 3 písm. a)

vyhlášky č. 655/2004 Z.z. (ďalej len „vyhláška“) počas celej doby obhajoby 1/12 výpočtového základu, čo za úkony vykonané v roku 2015 predstavuje sumu 69,91 eur. Právny zástupca žalobcu si v trestnom konaní uplatnil odmenu za 3 úkony, a to:

- prevzatie a príprava obhajoby vrátane prvej porady s klientom dňa 20.2.2015 (§ 13a ods. 1 písm. a) vyhlášky) - 69,91 eur,
- písomné podanie na súd - vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 27.2.2015 (§ 13a ods. 1 písm. c) vyhlášky) - 69,91 eur a
- účasť na verejnom zasadnutí dňa 26.3.2015 na Krajskom súde v Prešove (§ 13a ods. 1 písm. d) vyhlášky) - 69,91 eur.

42. Ďalej si uplatnil náhradu tzv. režijného paušálu (čiže výdavkov na miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné sumu vo výške jednej stotiny výpočtového základu), a to 3 x po 8,39 eur, cestovné za cestu zo Starej Ľubovne do Prešova a späť v celkovej výške 33,96 eur bez DPH, ktoré pozostáva z tzv. amortizácie vozidla (136 km x 0,183 eur za 1 km) a náhrady za pohonné hmoty (136 km x 1,13 eur x 5,9 l/100 km : 100) a náhradu za stratu času za uvedenú cestu vo výške 55,92 eur (4 polhodiny x 13,98 eur). K súčtu uvedených položiek pripočítal DPH, keďže je platcom tejto dane, čoho výsledkom bola suma 389,74 eur.

43. Po námietkach MV SR a GP SR opravil právny zástupca žalobcu uvedené vyúčtovanie v časti výšky tarifnej odmeny vychádzajúc z ustanovenia § 1 ods. 4 vyhlášky platnej a účinnej v čase poskytnutia služieb právnej pomoci, pričom odmenu za jednotlivé úkony požadoval v zmysle § 14 (nie § 13a) ods. 1 písm. a), b) a c) vyhlášky. Keďže úkony právnej pomoci boli vykonané v roku 2015, výpočtovým základom na účely výpočtu tarifnej odmeny advokáta za zastupovanie klienta v trestnom konaní je priemerná mesačná mzda zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok kalendárneho roka, ktorý o štyri roky predchádza roku určujúcemu výpočtový základ podľa odseku 3, čiže v danom prípade priemerná mzda za prvý polrok roka 2011. V tom čase bol základ pre výpočet tarifnej odmeny 741 eur, z čoho 1/12 predstavuje sumu 61,75 eur. Tarifnú odmenu v takej výške si právny zástupca žalobcu uplatnil v opravenom vyúčtovaní. Pri tejto výške odmeny, pri nezmenenej výške ostatných uplatnených položiek a po započítaní DPH potom celkové trovy obhajoby žalobcu predstavujú sumu 360,35 eur (odmena 3 x 61,75 eur + režijné paušály 3 x 8,39 eur + cestovné 33,96 eur + náhrada za stratu času 55,92 eur + 20% DPH vo výške 60,05 eur), ktorú žalobca aj požadoval.

44. Námietku MV SR, že v rámci náhrady škody pozostávajúcej z trov právneho zastúpenia je v zmysle § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. možné priznať iba náhradu škody za tarifnú odmenu obhajcu, súd nepovažuje za dôvodnú. Z § 18 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z.z. jasne vyplýva, že súčasťou trov konania, na ktorých náhradu má poškodený nárok, sú aj trovy právneho zastúpenia, ktoré zahŕňajú účelne vynaložené hotové výdavky a odmenu za zastupovanie. Uvedené ustanovenie teda počíta s náhradou aj hotových výdavkov, medzi ktoré nepochybne patrí aj tzv. režijný paušál, cestovné a náhrada za stratu času obhajcu. Novela zákona č. 514/2003 Z.z. účinná od 1.1.2013 sa dotkla aj § 18 ods. 3 tohto zákona, avšak týkala sa predovšetkým doplnenia toho, že sa nahrádzajú účelné hotové výdavky a odmena maximálne vo výške tarifnej odmeny. Uvedené malo za cieľ dosiahnuť, aby sa nenahradzovali trovy, ktoré neboli účelné, prípadne nemali súvis s konaním, v ktorom došlo k vzniku škody, nie však vylúčiť nahradenie hotových výdavkov, čo napokon z § 18 ods. 3 cit. zákona ani nevyplýva. Trovy právneho zastúpenia žalobcu v trestnom konaní, ktoré si žalobca uplatnil, smerovali nepochybne k uplatneniu obrany žalobcu a oslabeniu vzneseného obvinenia, preto ich súd považoval za účelne vynaložené.

45. Keďže po preskúmaní opraveného vyčíslenie trov obhajoby súd zistil, že tieto boli vypočítané v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z. a išlo o účelne vynaložené trovy obhajoby, súd zaviazal Slovenskú republiku, zastúpenú GP SR na ich náhradu. Vo vzťahu k žalovanej v 1. rade zastúpenej MV SR, ktoré nebolo oprávnené konať v mene štátu, súd žalobu zamietol.

46. Žalobca si uplatnil aj nárok na úrok z omeškania, a to od 9.9.2015, teda po poslednej doručenej odpovede na jeho žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody (odpoveď z GP SR bola právnomu zástupcovi žalobcu doručená dňa 7.9.2015). Po doručení všetkých odpovedí teda najneskôr dňa 7.9.2015 bolo žalobcovi známe, že orgány konajúce v mene štátu neuznávajú jeho nárok. Deň po doručení poslednej odpovede sa preto štát dostal do omeškania so zaplatením škody. Súd preto priznal žalobcovi úrok z omeškania od 9.9.2015. Pri jeho výške vychádzal z toho, že základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k 9.9.2015 bola 0,05 %, teda žalobca má v zmysle cit. § 3 ods. 1

nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. právo požadovať úrok z omeškania vo výške 5,05 % ročne. Žalobca si uplatnil úrok z omeškania v zákonnej výške, preto mu ho súd priznal, a to sumy, ktorá mu bola priznaná.

47. O trovách konania súd vo vzťahu k žalovanej v 1. rade rozhodol v súlade s § 255 ods. 1 a § 256 ods. 1 C.s.p tak, že žalovaná v 1. rade ako strana, ktorá mala vo veci plný úspech, má nárok na 100%-tnú náhradu trov konania voči neúspešnej strane. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

48. O trovách konania súd vo vzťahu k žalovanej v 2. rade rozhodol v súlade s § 255 ods. 2 a § 256 ods. 1 C.s.p., podľa ktorých ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo, resp. ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

49. Žalobca sa domáhal zaplatenia sumy v celkovej výške 389,74 eur, úspešný bol v časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 360,35 eur, čo vo vzťahu k celkovo žalovanej sume predstavuje úspech v 92,46 %. Žalovaná v 2. rade bola úspešná v časti, v ktorej súd konanie čiastočne zastavil, pretože v tejto časti žalobca procesne zavinil zastavenie konania, čo pre účely rozhodovania o trovách konania súd pripočítal žalovanej v 2. rade ako úspech v konaní. Úspech žalovanej v 2. rade teda predstavuje 7,54 %. Po započítaní pomeru úspechu a neúspechu strán sporu bol žalobca úspešný v 84,92 % a v tomto rozsahu má právo na náhradu trov konania. O výške trov bude rozhodnuté po právoplatnosti tohto rozsudku.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie, ktoré sa podáva do 15 dní od doručenia tohto rozsudku na súde, proti rozhodnutiu ktorého odvolanie smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

a) neboli splnené procesné podmienky,

b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,

d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zák. č. 233/1995 Z.z.